

ZÁVĚREČNÝ TEST

LEXIKOLOGIE / UBKCJLBK19

Instrukce k odevzdání: Vyplněný test nahrajte do odevzdávací skřínky „Závěrečný test“ u předmětu „Lexikologie“ **nejpozději v 17:45**. Poté se odevzdávací skřínka uzavře a test nebude možné odevzdat, proto si na odevzdání vyhradte dostatek času.

Jméno:

Datum: 27. 5. 2024

Hodnocení:

Text k úkolům 1–4:

Mikoláš jede opět na výboj a hřebci, které pohání, jsou pouhý stín jeho zuřivosti. Uprostřed cesty dal ušlechtilý jezdec vydechnouti koním a zbytek, aniž dobrák pospíchal, dojel opět tryskem. Tvrz Lazarových se jmenovala Obořiště. Fí, ustrašené hnízdo! Lazar a jeho chasníci, jakmile spatřili Mikoláše, pobíhali, jako by jim spadl klíček do rybníka. Starý Lazar, který má bradu jako kouř, vyšel před branku. Je na příchozím, aby začal mluvit.

(Vladislav Vančura: Markéta Lazarová)

Úkol 1: V textu vyhledejte synonyma, určete a vysvětlete rozsah (typ) synonymie.

Úkol 2: Vytvořte antonyma k následujícím slovům z textu a určete typ opozice.

ušlechtilý
dobrák
pospíchat
starý
mluvit

Úkol 3: V textu najděte polysémní výrazy a vysvětlete různé významy daného slova. Můžete určit, zda je mezi jednotlivými významy vztah metaforický, nebo metonymický.

Úkol 4: V textu vyhledejte frazémy a vysvětlete jejich význam.

Úkol 5: Spojte odpovídající čísla a písmena a řešení zapište podle příkladu.

Jednotka	Charakteristika	Řešení (např. 1a)
1) slovo	a) realizace lexému v rovině <i>parole</i>	
2) lexém	b) používá se jako jednotka i v jiných jazykovědných disciplínách a také neterminologicky	
3) lex	c) jednotka významu	
4) lemma	d) abstraktní jednotka lexikálního systému nadřazená všem jeho konkrétním manifestacím v řečových řetězcích	
5) sém	e) slovníkové heslo (lexikografie)	

Úkol 6: Spojte odpovídající čísla a písmena a řešení запиšte podle příkladu.

Slovotvorná kategorie	Příklad v češtině	Řešení (např. 1a)
1) mutace	a) učitel – učitelka	
2) modifikace	b) učit – učení	
3) transpozice	c) učit – učitel	

Úkol 7: Spojte odpovídající čísla a písmena a řešení запиšte podle příkladu.

Způsob obohacování slovní zásoby	Příklad v češtině	Řešení (např. 1a)
1) derivace	a) provádět analýzu	
2) konverze	b) Bc.	
3) kompozice	c) listí	
4) univerbizace	d) předškolní	
5) multiverbizace	e) lídr	
6) neologie	f) tmavomodrý	
7) neosémantizace	g) rychlík	
8) abreviace	h) chytrý (o technologiích)	
9) přejímání z cizích jazyků	ch) ulajknout se	

Úkol 8: Spojte odpovídající čísla a písmena a řešení запиšte podle příkladu.

Pojem	Příklad v češtině (slova posuzujte ve vzájemném vztahu)	Řešení (např. 1a)
1) hyperonymum	a) smrk	
2) hyponymum	b) strom	
3) kohyponymum	c) jabloň	

Úkol 9: Spojte odpovídající čísla a písmena a řešení запиšte podle příkladu.

Pojem	Příklad v češtině	Řešení (např. 1a)
1) slovotvorný základ	a) stůl – stolek – stoleček	
2) slovotvorný formant	b) stolek – stolař – stolárna – stolový	
3) slovotvorná řada	c) (stol-) ek	
4) slovotvorný svazek	d) stolař – loďař – lesník – vinař	
5) slovotvorná třída	e) stol (-ek)	

Úkol 10: Spojte odpovídající čísla a písmena a řešení запиšte podle příkladu.

Typ přejatých slov	Příklad v češtině	Řešení (např. 1a)
1) anglicismus	a) verbum	
2) internacionalismus	b) sklep (čeština – polština)	
3) kalk	c) brífink	
4) výpůjčka přes třetí jazyk	d) mrakodrap	
5) zrádné slovo (<i>false friend</i>)	e) fabrika	

Úkol 11: Vyberte jednu správnou odpověď a označte ji **žlutě**.

Otázka	Možnosti			
Z hlediska samostatnosti významu je předložka „o“ považována za	autosémantikum	synsémantikum	presémantikum	postsémantikum
Když určujeme slovo <i>list</i> jako podstatné jméno rodu mužského neživotného v singuláru, mluvíme o	významu lexikálním	významu gramatickém	významu textovém	významu uměleckém
Mezi negativa tantum nepatří	nekňuba	nelida	nenasyta	nedonošený
Při chybné záměně podobných slov s odlišným významem, jako např. <i>adaptovat</i> – <i>adoptovat</i> , hovoříme o	paronymech	propriích	homografech	homofonech
Frazémy jsou příkladem jakých vztahů ve slovní zásobě?	paradigmatických	syntagmatických	gramatických	syntetických
Zkratka slova <i>paní</i> je příkladem	iniciálové zkratky	zkratkového slova	kontrakční zkratky	graficko-fonické zkratky
Soubor všech obyvatelských názvů je příkladem	slovotvorné třídy	slovotvorného typu	slovotvorné čeledi	slovotvorné řady
Které slovo obsahuje afixoid?	subsystem	prepozice	nadhodnocený	biofarma

Frekvenční slovník je sestaven	od nejčastěji používaných slov po nejméně častá	tematicky	od nejméně častých slov po nejčastěji používaná	podle zakončení slov
Lemma je	typ internetového slovníku	výkladový slovník	slovníkové heslo	frekvence slova ve slovní zásobě